2023/2611

2023.11.24.

A BIZOTTSÁG (EU) 2023/2611 AJÁNLÁSA

(2023. november 15.)

a harmadik országbeli állampolgárok képesítéseinek elismeréséről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) Az Unióban fennálló munkaerőhiány jelentősen korlátozza az Unió azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a munkavégzés, a termelés és a kommunikáció természetét érintő, a gazdaságokban és a munkaerőpiacokon végbemenő átalakulásokhoz.

(2) A munkáltatók Unió-szerte folyamatosan arról számolnak be, hogy nehezen találnak a szükséges készségekkel rendelkező munkavállalókat. Emellett a népesség elöregedése várhatóan csökkenteni fogja a rendelkezésre álló munkaerőt, és a jövőben tovább súlyosbítja a szakemberhiányt. Ez különösen érinti a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k), amelyek 25 millió gazdálkodó szervet foglalnak magukban az Unióban, mert nehezen találják meg a fenntartható növekedéshez, méretezhetőséghez és versenyképességhez szükséges megfelelő tehetségeket.

(3) A szakemberhiány sok tagállamban kiterjed az összes ipari ökoszisztémára, és egyre több a magas, közepes és alacsony képzettséget igénylő betöltendő álláshely. Az olyan ágazatok, mint az építőipar, gyártás, információs és kommunikációs technológia (IKT), fuvarozás, szellemi szabadfoglalkozások, egészségügy és tartós ápolás-gondozás folyamatos hiánnyal szembesülnek. Ezenkívül a zöld átálláshoz elengedhetetlen kulcsfontosságú ágazatokban fennálló munkaerőhiány 2015 és 2021 között megduplázódott. Ezt tovább súlyosbítja az a tény, hogy a vállalkozások nehezen találnak megfelelő digitális készségekkel rendelkező munkavállalókat, és különös nehézségeket tapasztalnak az IKT-szakemberek toborzása során.

(4) A szakemberhiány jelentős kihívást jelent az Unió azon törekvése szempontjából, hogy továbbra is versenyképes globális vezető szerepet töltsön be és a „nettó zéró” technológiák központja maradjon, valamint hogy elérje az ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai célokat. Emellett akadályozza az Uniót abban, hogy kiaknázza a zöld és a digitális átállásban rejlő lehetőségeket, megerősítse az Unió technológiai vezető szerepét, ösztönözze a növekedést és az innovációt, és hatékonyan reagáljon az olyan vészhelyzetekre, mint a Covid19-világjárvány vagy a geopolitikai konfliktusok. A készséghiány bizonyos ágazatokban, például az egészségügy és a tartós ápolás-gondozás területén korlátozza az idősödő népesség ellátásának lehetőségeit, és a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosítását mindenki számára.

(5) E szakemberhiány megoldásához jelentős beruházásokra van szükség a tovább- és átképzés területén, valamint olyan intézkedésekre, amelyek növelik a munkaképes korú felnőttek munkaerőpiaci részvételét, megkönnyítik a munkavállalók mobilitását, javítják a munkafeltételeket és vonzzák az Unióba a szükséges készségekkel rendelkező személyeket.

(6) Az Unió következetesen támogatta a szakember- és munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedéseket a saját munkaerejében rejlő lehetőségek maximalizálásával. Ezek az intézkedések magukban foglalják a munkavállalók belső piacon való mobilitásának javítását célzó kezdeményezéseket, például a foglalkoztatási szolgálatok európai együttműködési hálózatát (EURES). Ezenkívül a nők, a fogyatékkal élők és a migráns családból származó személyek munkaerőpiaci részvételi arányának növelésére törekszik. Különös hangsúlyt fektet az alulreprezentált csoportok,

nevezetesen a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET) bevonására is. A 2020. évi európai készségfejlesztési program ([1]) 12 intézkedést vázol fel, hogy segítsen az egyéneknek és vállalkozásoknak készségeik fejlesztésében és gyakorlati használatában, ideértve a szakképzésre vonatkozó tanácsi ajánlásokat ([2]), az egyéni tanulási számlákat ([3]), a mikrotanúsítványokat ([4]) és a készségfejlesztési paktum létrehozását. A készségfejlesztési paktum támogatja az állami és magánszervezetek közötti együttműködést a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő készségekkel kapcsolatos kollektív fellépés megerősítése érdekében, és támogatja a széles körű partnerségeket a kulcsfontosságú ipari ökoszisztémákban.

(7) Az Unió arra törekszik, hogy a munkaerőhiány pótlására inkluzív megközelítést alkalmazzon, nevezetesen azáltal, hogy lehetővé teszi az Unióban élő valamennyi generáció számára, hogy megvalósíthassák életválasztásaikat és a gazdaság és társadalom egészében rejlő lehetőségeiket. E célból a tagállamoknak egy átfogó uniós szakpolitikai eszközkészlet áll rendelkezésére, különösen a „Demográfiai változások Európában: cselekvési eszköztár" című bizottsági közlemény, amelynek célja a családi élet és a fizetett munka jobb összeegyeztethetősége, a fiatalabb generációk támogatása és helyzetbe hozása, valamint az idősebb generációk szerepvállalásának növelése és jólétük fenntartása.

(8) A szakképzett munkaerő iránti keresletet azonban nem lehet kielégíteni kizárólag az Unió munkavállalóival. Annak érdekében, hogy az Unió gazdasága sikeres és ellenálló legyen, vonzóbbá kell tenni a tehetséges emberek számára, a világ bármely országából is érkezzenek. A harmadik országokból érkező álláskeresők irányított jogszerű migrációjának a megoldás részét kell képeznie, ami a szükséges készségekkel rendelkező munkavállalók hiányának enyhítését és a gazdasági növekedés fellendítését illeti.

(9) Az uniós munkaerő-felmérési adatok szerint sokkal valószínűbb, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok túlképzettek a munkájukhoz, és hogy alacsony vagy közepes képzettségi szintet igénylő foglalkozásaik vannak, mint az uniós polgárok esetében. Az Unióban a túlképzettségi arány 2022-ben 39,4 % volt a nem uniós polgárok esetében, 31,8 % a más tagállamok uniós polgárai esetében és csupán 21,1 % a szóban forgó tagállam állampolgárai esetében ([5]). A túlképzettség vagyoni hátrányt okozhat mind az érintetteknek, mind az Unió gazdaságának.

(10) Míg a tagállamok megtartják annak jogát, hogy korlátozzák a harmadik országokból munkavállalás céljából érkező személyek számát, az Unió átfogó megközelítést alakított ki a jogszerű migrációval kapcsolatban, elismerve a migránsoknak az Unió gazdaságában és társadalmában betöltött alapvető szerepét, a migrációs eljárások egyszerűsítése, valamint a harmadik országbeli állampolgárok befogadási feltételeinek és jogainak harmonizálása érdekében. A migrációs és menekültügyi paktum ([6]) elismeri, hogy a képzett harmadik országbeli állampolgárok Unióba irányuló legális beutazási lehetőségeinek fejlesztése egy átfogó migrációkezelési rendszer fontos része. Az átdolgozott (EU) 2021/1883 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([7]) (az úgynevezett „kékkártya-irányelv") célja, hogy magas szintű képzettséggel rendelkező tehetségeket vonzzon be a munkaerőpiacra. A tagállamok IKT-ágazatában fennálló, képzett szakemberek iránti növekvő kereslet kielégítése érdekében ez az irányelv előírja, hogy a felsőfokú szakmai képzettséget a felsőfokú képesítéssel egyenértékűnek kell tekinteni bizonyos IKT-

([1]) A 2020-ban indult európai készségfejlesztési program bemutatta az EU elkövetkezendő öt évre kitűzött tovább- és átképzési céljait.
([2]) A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).
([3]) A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról (HL C 243., 2022.6.27., 26. o.).
([4]) A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (HL C 243., 2022.6.27., 10. o.).
([5]) Eurostat, LFSA_EOQGAN.
([6]) A Bizottság közleménye az új migrációs és menekültügyi paktumról (COM(2020) 609 final).
([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1883 irányelve (2021. október 20.) a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való beutazásának és tartózkodásának feltételeiről és a 2009/50/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 382., 2021.10.28., 1. o.).

foglalkozásokban. Továbbá a képzett és tehetséges munkavállalókra vonatkozó csomag ([8]), amelyet a Bizottság 2022 áprilisában fogadott el, hangsúlyozza, hogy a jogszerű migráció egyaránt előnyös a migránsok és a származási és célországok számára is. A csomag jogalkotási, operatív és jövőorientált szakpolitikai intézkedéseket javasolt a jogszerű migrációra vonatkozó uniós keret megerősítése érdekében, beleértve a 2003/109/EK tanácsi irányelv ([9]) és a 2011/98/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([10]) módosítására irányuló javaslatokat, amelyek célja a valamennyi képzettségi szintű harmadik országbeli állampolgárok befogadására vonatkozó eljárások egyszerűsítése és az Unióban való tartózkodásukat követően a jogaik megerősítése.

(11) A nemzetközi védelemre szoruló, a tagállamokban munkát vállalni hajlandó képzett személyek a lehetséges álláskeresők nagyrészt kihasználatlan körét alkotják, amely megfelelhetne a munkáltatók igényeinek. Az uniós védelemhez vezető legális beutazási lehetőségek előmozdításáról szóló (EU) 2020/1364 bizottsági ajánlással ([11]) összhangban a Bizottság arra ösztönözte a tagállamokat, hogy a nemzetközi védelemre szoruló személyek számára alakítsanak ki kiegészítő munkavállalási lehetőségeket, hogy kihasználhassák készségeiket, képesítéseiket és motivációjukat, és egyúttal kezeljék a szakember- és munkaerőhiányt az Unióban.

(12) A nemzetközi munkaerő-felvétel megkönnyítése és a harmadik országbeli állampolgárok számára az uniós szempontból fontosnak ítélt hiányszakmákban való munkavállalás lehetőségének biztosítása érdekében a Bizottság javasolta egy „uniós tehetségbázis" ([12]) létrehozását, amely egy olyan platform, amely a harmadik országbeli álláskeresők profiljait és a tagállamokban letelepedett munkáltatók betöltendő álláshelyeit egyesíti és támogatja. A tehetségbázis célja, hogy vonzóbbá tegye az Uniót a harmadik országokból érkező álláskeresők számára, és támogatja az uniós munkáltatókat a szakember- és munkaerőhiány megoldásában. Az uniós tehetségbázis a kiegészítő munkavállalási lehetőségek működőképessé tételét is támogathatná.

(13) A Bizottság tehetséggondozási partnerségeket is kidolgoz, amelyek a migrációs és menekültügyi paktum külső dimenziójának egyik kulcsfontosságú elemét képezik, és amelyek gyakorlati megvalósítása a képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzásáról szóló bizottsági közleménnyel ([13]) összhangban történik.

(14) A képzett és tehetséges munkavállalókért zajló, egyre fokozódó globális verseny összefüggésében megemlítendő, hogy az Unió tagállamai közül 2023-ban csak egy szerepel a magasan képzett munkavállalók számára legvonzóbb öt OECD-ország között ([14]). A tehetségek bevonzásának és megtartásának képessége több tényezőtől függ, többek között az integrációs és befogadási politikáktól, a speciális igényű migránsok számára elérhető támogatási intézkedésektől, a huzamos tartózkodáshoz és az állampolgársághoz vezető legális beutazási lehetőségektől, ideértve a diákokét is, a jövedelmi és adózási kilátásoktól, a jövőbeli kilátások megítélésétől, az életminőségtől, valamint a készségek és képesítések elismerésétől.

([8]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása (COM(2022) 657 final).

([9]) A Tanács 2003/109/EK irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról (HL L 16., 2004.1.23., 44. o.).

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/98/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól (HL L 343., 2011.12.23., 1. o.).

([11]) A Bizottság (EU) 2020/1364 ajánlása (2020. szeptember 23.) az uniós védelemhez vezető legális beutazási lehetőségekről: az áttelepítés, a humanitárius befogadás és egyéb kiegészítő lehetőségek előmozdítása (HL L 317., 2020.10.1., 13. o.).

([12]) Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az uniós tehetségbázis kialakításáról (COM(2023) 716).

([13]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása (COM(2022) 657 final).

([14]) What is the best country for global talents in the OECD? Migration Policy Debates No. 29 (Melyik a legjobb OECD-ország a külföldi tehetségek számára? 29. sz. migrációs szakpolitikai vita), 2023.

(15) A szakképzett munkaerő bevonzásának kérdésével és a készségek és képesítések elismerésének szerepével egy sor készségekkel és migrációval kapcsolatos uniós fellépés foglalkozik. Az európai készségfejlesztési programot kísérő bizottsági közlemény ([15]) kiemeli, hogy többet kell tenni az Unióba való legális beutazási lehetőségek javításáért, valamint a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek az uniós munkaerőpiacon való elismeréséért. A Bizottság integrációs és befogadási cselekvési terve (2021–2027) ([16]) elismeri, hogy fontos a harmadik országbeli állampolgárok képesítései elismerésének és összehasonlíthatóságának megkönnyítése annak érdekében, hogy azok maradéktalanul kiaknázhassák készségeiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv ([17]) intézkedéseket jelentett be, beleértve a harmadik országbeli állampolgárok képesítéseinek elismerésére irányuló munkát, és elsőként jelezte a készségek elsődlegességére összpontosító megközelítés értékét a polgárok és a harmadik országbeli állampolgárok tényleges készségeinek azonosítása érdekében. A kkv-kat segítő csomag ([18]) elismerte, hogy a szakemberhiány a kkv-k által tapasztalt legnagyobb kihívások között van, és emlékeztetett a Bizottság azon kötelezettségvállalására, hogy az Unió munkaerőpiacán tapasztalható készséghiányok megoldásához való hozzájárulásként kezdeményezést terjeszt elő a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésének javítására. „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményében a Bizottság hasonlóképpen kiemelte, hogy az Unióban fennálló szakemberhiány kezeléséhez meg kell könnyíteni a mobilitást azáltal, hogy egyszerűbbé teszik a más tagállamok állampolgárai és a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerését.

(16) 2022. szeptember 14-én Ursula von der Leyen elnök beharangozta az Unió helyzetéről szóló beszédében, hogy 2023 a készségek európai éve lesz, és kiemelte, hogy a megfelelő készségek Unióba vonzásának részét kell képeznie a készségekkel kapcsolatos kihívások megoldásának. Az (EU) 2023/936 európai parlamenti és tanácsi határozat ([19]) a készségek európai évére négy célt tűzött ki, köztük a „tagállamokban keresett készségekkel rendelkező személyek idevonzását harmadik országokból”. Az említett célkitűzés előmozdítja a tanulási lehetőségeket (beleértve a nyelvtanulást és képzést, amennyiben szükséges), a készségfejlesztés és mobilitás elősegítését, valamint a képesítések elismerésének megkönnyítését.

(17) A készségek és képesítések elismerése fontos szerepet játszik a tehetségek bevonzásával és általánosságban a munkaerő-felvétellel összefüggésben. A képesítések és a képesítésekhez kapcsolódó tanulási eredmények a tanulásban elért eredmények jeleként szolgálnak. A képesítések és képesítési szintek gyakran szolgálnak a munkahelyek belépési követelményeinek meghatározására, és kapcsolódhatnak a szakmai előmenetelhez és a díjazáshoz. A képesítésekre gyakran azért van szükség, hogy igazolni lehessen a bizonyos munkakörökben való munkavégzés előírásait és követelményeit, például a szabályozott szakmákban.

(18) A készségek elsődlegességére összpontosító megközelítés egy személy készségeinek azonosítását és teljeskörű felhasználását támogatja – függetlenül attól, hogy azokat formális, nem formális vagy informális keretek között szerezték-e – ahelyett, hogy az értékelést kizárólag a képesítésekre alapoznák. A tehetségek vonzására és a munkaerőpiaci részvétel fokozására irányuló intézkedések maximalizálhatók, és a készségek elsődlegességére összpontosító megközelítésnek kell alátámasztania, amely értékeli a készségeket, és arra törekszik, hogy az embereket a tehetségüknek és potenciáljuknak megfelelő munkahelyekhez juttassa.

(19) A harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerését nemzeti szinten több módon szervezik és irányítják, a különböző tagállamok jogi követelményeitől és a foglalkoztatás, az oktatás, a képzés és a migráció szervezésétől függően. A tagállamok jogilag kötelező érvényű elismerési határozatokat hoznak azokban az esetekben, amikor meghatározott képesítéssel rendelkező harmadik országbeli állampolgároknak biztosítanak jogokat. Ezekkel a határozatokkal ellenőrizni lehet, hogy egy személy rendelkezik-e a szükséges készségekkel és képesítésekkel, mielőtt jogokat adnának neki három konkrét esetben, nevezetesen egy szabályozott szakmához való hozzáféréssel, a tanuláshoz való hozzáféréssel vagy a munkaerő-migrációval összefüggésben.

([15]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program, COM(2020) 274 final.

([16]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra (COM(2020) 758 final).

([17]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora (COM(2023) 62 final).

([18]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Kkv-segélycsomag (COM(2023) 535 final).

([19]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/936 határozata (2023. május 10.) a készségek európai évéről (HL L 125., 2023.5.11., 1. o.).

(20) Az első eset, amikor egy harmadik országbeli állampolgárnak szüksége lehet készségeinek és képesítéseinek elismertetésére, akkor következik be, amikor a harmadik országbeli állampolgár egy szabályozott szakmát kíván gyakorolni, illetve hozzá kíván férni ahhoz. Több száz szakember esik ebbe a kategóriába, például az ápolók, az orvosok, a gyógyszerészek, az építészek és – egyes tagállamokban – a kőművesek, a vízvezeték-szerelők, a villanyszerelők és az építőmérnökök. A „szakmai képesítések elismerésére" azért van szükség, hogy hozzá lehessen férni ezekhez a szakmákhoz azokban a tagállamokban, ahol szabályozva vannak.

(21) Az Unió a 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([20]) közös elveket, eljárásokat és elismerési kritériumokat hozott létre a szakmai képesítések elismerésének átláthatósága, méltányossága és következetessége érdekében, hogy hatékonyan biztosítsa a szolgáltatások létrehozásának és biztosításának szabadságát és a személyek szabad mozgását, valamint a szakmai színvonal és követelmények teljesülését.

(22) A 2005/36/EK irányelv kedvezményezettjei a tagállamok azon állampolgárai, akik a szabad mozgással kapcsolatos jogokkal az uniós jog szerint élnek. Az irányelv kiegészítése érdekében ezen ajánlás elsődleges kedvezményezettjei azok a harmadik országbeli állampolgárok, akiknél a vízum vagy a munkavállalási és tartózkodási engedély megszerzése folyamatban van valamely tagállamban, vagy akik már jogszerűen tartózkodnak az Unióban, függetlenül attól, hogy az Unióban vagy harmadik országban kiállított képesítéssel rendelkeznek. Számos ajánlás az olyan uniós polgárok képesítéseinek elismerése szempontjából is releváns lehet, akik harmadik országban kiállított képesítéssel rendelkeznek, az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása érdekében.

(23) A 2005/36/EK irányelv (10) preambulumbekezdése kimondja, hogy az irányelv nem gátolja a tagállamokat abban, hogy saját szabályozásukkal összhangban elismerjék azokat a szakmai képesítéseket, amelyeket harmadik országbeli állampolgárok az Unió területén kívül szereztek meg, de az elismerés keretében be kell tartani az egyes szakmákra vonatkozó képzési minimumkövetelményeket. A képesítések elismerésére vonatkozó egyes szabályok a harmadik országok állampolgáraira is vonatkoznak, amennyiben a menekültügyre és a jogszerű migrációra vonatkozó uniós jogszabályok alapján a fogadó tagállam állampolgáraival egyenlő bánásmódban, valamint szabad mozgásban részesülnek (pl. huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek, uniós polgárok harmadik országbeli családtagjai, menekült vagy oltalmazotti jogállással rendelkező kedvezményezettek, kutatók, uniós kékkártyával rendelkező magasan képzett munkavállalók, a 2011/98/EU irányelv hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok és idénymunkások).

(24) A 2005/36/EK irányelv különböző eszközök és megállapodások révén egyes harmadik országok állampolgáraira is vonatkozik. Például a 2005/36/EK irányelv így az EGT-országok állampolgáraira (az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerint) és Svájc állampolgáraira (az Európai Unió és Svájc között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás szerint) is alkalmazandó. Az Európai Unió és az Egyesült Királyság között létrejött kilépésről rendelkező megállapodás és kereskedelmi és együttműködési megállapodás egyértelműsíti a 2005/36/EK irányelvnek az Egyesült Királyságban az átmeneti időszak 2020. december 31-i vége előtt megszerzett képesítésekre történő alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket.

(25) Az Unió szabadkereskedelmi megállapodásai (FTA-k) olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek támogatják a szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló megállapodások kidolgozását harmadik országokkal. Az elvben 2022-ben, az Unió és Kanada között létrejött, építészekre vonatkozó kölcsönös elismerési megállapodás lehetővé teszi az építészmérnöki tevékenység gyakorlását mindkét területen a megállapított kritériumoknak megfelelően. Az Unió kereskedelmi megállapodásaiban olyan kötelezettségvállalások is szerepelnek, amelyek megkönnyítik a szakemberek ideiglenes jelenlétét az Unióban, ami kiegészítheti a harmadik országbeli képesítések jobb elismerésére irányuló eljárásokat.

(26) A második eset, amikor a harmadik országbeli állampolgároknak szükségük lehet készségeik és képesítésük elismerésére, a „tanulmányi célú elismerés", amely továbbtanulási formákhoz, például egyetemi képzésekhez, szakképzéshez vagy szakmai képzéshez való hozzáférés vagy a képzettséghez kapcsolódó cím használata céljából történő elismerést jelenti. A tanulmányi célú elismerés a külföldi képesítés vagy a korábbi tanulmányok érvényességére, szintjére és tanulási eredményeire összpontosít a további képzésekhez való hozzáférés céljából. A Nemzeti Információs Központok Európai Hálózata és a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok (az ENIC-NARIC hálózat) információkat, tanácsokat és elismerési határozatokat biztosítanak, hogy megkönnyítsék a további tanulmányokba való belépést (általában a felsőoktatásban), és szerepet játszhatnak az elismerési határozatok meghozatalában, a fellebbezések kezelésében, vagy a képesítések elismeréséről vagy összehasonlíthatóságáról adhatnak tanácsot, ideértve a munkaerőpiachoz való hozzáférést egyes országokban.

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o.).

(27) A UNESCO és a lisszaboni elismerési egyezmény az elsődleges jogi eszköz Európában és azon kívül a képesítések elismerésére. Méltányos és átlátható elismerési eljárásokat mozdít elő a felső középfokú és a felsőfokú képesítések vonatkozásában észszerű határidőn belül. A lisszaboni elismerési egyezmény VII. cikke könnyíteni próbálja a felsőfokú képesítések elismerését azon menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és menedékes személyek esetében, akik nem tudják igazoló dokumentummal bizonyítani képesítésüket, annak érdekében, hogy megkönnyítse a felsőoktatási képzési programokhoz vagy a munkavállaláshoz való hozzáférésüket. Ezenkívül 2017-ben a lisszaboni elismerési egyezmény bizottsága elfogadta a menekültek, lakóhelyét elhagyni kényszerült személyek és menedékes személyek képesítéseinek elismerésére irányuló ajánlást, amely meghatározza a menekültek által szerzett képesítések elismerésére vonatkozó politikák kialakításának elveit. A UNESCO felsőoktatással kapcsolatos képesítések elismeréséről szóló globális szintű egyezménye egyetemes alapelveket határoz meg a felsőfokú képesítések és a felsőoktatáshoz való hozzáférést biztosító, valamint a továbbtanulás és a munkavállalás lehetőségét biztosító képesítések méltányos, átlátható és megkülönböztetésmentes elismerésére vonatkozóan.

(28) A harmadik eset, ahol a harmadik országbeli állampolgároknak szükségük lehet készségeik és képesítésük elismerésére, a munkaerő-migrációs eljárásokkal kapcsolatos. A tagállamok vízumok vagy munkavállalási és munkavállalási célú tartózkodási engedélyek kiállítása céljából ellenőrzik a harmadik országbeli állampolgár készségeit és képesítéseit. Az értékelési kritériumok és megközelítések tagállamonként különböznek. A készségek és képesítések munkaerő-migráció vonatkozásában történő elismerése a kivándorlást előkészítő vagy érkezést követő azon eljárás részeként szervezhető meg, amelynek célja, hogy felkészítsék a harmadik országbeli állampolgárokat a beilleszkedésre. A kérelmezők magas visszautasítási aránya és a hosszú feldolgozási idők elriaszthatják a harmadik országbeli állampolgárokat; és a kizárólag képesítéseken és formális oktatáson és képzésen alapuló értékelés nem mindig tükrözi a kérelmezők teljes készségkészletét és potenciálját, és akadályozhatja a harmadik országbeli állampolgárok munkaerőpiaci integrációját.

(29) A harmadik országbeli állampolgároknak a készségeik és képesítéseik elismertetésén kívüli esetekben is szükségük lehet olyan eszközökhöz és információkhoz való hozzáférésre, amelyek elősegítik készségeik és képességeik átláthatóságát, például akkor, ha nem szabályozott szakmákban szeretnének dolgozni, vagy finanszírozáshoz kívánnak hozzájutni. Bár a képesítések elismerése nem kötelező, a harmadik országbeli állampolgároknak mégis szükségük lehet összehasonlíthatósági nyilatkozat beszerzésére, illetve a harmadik országbeli képesítésük jellegére és hitelességére irányuló információkra vagy tanácsadásra annak érdekében, hogy megértsék és elmagyarázzák készségeik és képesítésük értékét. Az átláthatósági eszközök ilyen önkéntes használata nem ad további jogokat a képesítés tulajdonosának, illetve nem tartozik ezen ajánlás hatályába. Annak ellenére, hogy az ajánlásban szereplő „elismerés” fogalmának meghatározása nem terjed ki rá, néhány tagállamban „elismerésnek” lehet nevezni az ilyen hivatalos nyilatkozat megszerzését, vagy azt, hogy a munkáltatók számára érthetővé teszik készségeiket és képesítésüket.

(30) A hosszú ideje fennálló kezdeményezések, mint például a Europass keretrendszer ([21]) és az olyan átláthatósági eszközök, mint az európai képesítési keretrendszer (EKKR) ([22]), a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása, a tanulási infrastruktúrára vonatkozó európai digitális tanúsítványok, valamint a bolognai folyamat átláthatósági eszközei felhasználhatók a készségek és képesítések átláthatóságának és összehasonlíthatóságának támogatására az Unióban a tanulás és a karrierfejlődés elősegítése érdekében.

(31) Mindhárom esetben, ahol a harmadik országbeli állampolgároknak szükségük lehet a készségeik és képesítéseik elismertetésére, a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerési eljárása gyakran összetettebb és költségesebb, mint az uniós polgároké. A tendencia az, hogy a harmadik országbeli állampolgárok kevésbé férnek hozzá a támogatáshoz. Nehézségeket tapasztalhatnak a nyelvi korlátok miatt (ha az információs és támogatási szolgáltatások nem elérhetők az általuk ismert nyelven) vagy nehezen igazodhatnak el és érthetik meg a készségek és képesítések elismerésének különböző nemzeti rendszereit. A harmadik országbeli állampolgároktól elvárható, hogy megszervezzék a dokumentumok fordítását és hivatalos hitelesítését, és fedezzék ennek költségeit,

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/646 határozata (2018. április 18.) a készségekkel és képesítésekkel kapcsolatban nyújtott jobb szolgáltatások közös keretrendszeréről (Europass) és a 2241/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 112., 2018.5.2., 42. o.).

([22]) A Tanács ajánlása (2017. május 22.) az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszeréről, valamint az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről (HL C 189., 2017.6.15., 15. o.).

valamint hogy olyan dokumentumokat és egyéb képesítéseiket igazoló okiratokat nyújtsanak be, amelyeket az uniós polgároktól nem követelnek meg, vagy amelyeket a saját országukban jellemzően nem állítanak ki. Az Unióban nemzetközi védelmet élvező vagy kérelmező személyek, valamint a nemzetközi védelemre szoruló, harmadik országban tartózkodó és a kiegészítő munkavállalási lehetőségeket esetleg igénybe vevő személyek akár nem is tudják teljes mértékben dokumentálni képzettségüket, például ha a dokumentumok menekülés vagy kényszerű lakóhelyelhagyás során elvesznek.

(32) A munkáltatók és toborzók gyakran néznek szembe kihívásokkal és költségekkel, amikor harmadik országbeli állampolgárokat vesznek fel. A harmadik országokban szerzett képesítésre vonatkozó információkhoz való hozzáférés hiánya, a megterhelő közigazgatási eljárások, a fordítási követelmények, a hitelesítés ellenőrzése, a megfelelőség biztosítása és a hosszadalmas feldolgozási idők (ideértve a készségek és képesítések elismerésének idejét) nehezebbé tehetik számukra, hogy tehetséget vonzzanak a versenyképes munkaerőpiacra. Egyes tagállamok az uniós polgárok előnyben részesítésének elvét alkalmazzák (munkaerőpiaci vizsgálatok), amely szerint a vállalatoknak bizonyítaniuk kell, hogy sikertelenül kerestek nemzeti munkavállalókat, uniós polgárokat vagy a nemzeti jogszabályok szerint a munkaerőpiachoz hozzáféréssel rendelkező, jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat, mielőtt harmadik országbeli állampolgárt alkalmazhatnának. Ez a követelmény további terheket ró a munkáltatókra, főleg a kkv-k esetében.

(33) A harmadik országokban kiadott készségek és képesítések elismerése kihívást jelenthet a tagállamok nemzeti hatóságainak a harmadik országbeli képesítésekre vonatkozó információkhoz való hozzáférés hiánya miatt; az oktatás, képzés és képesítési rendszerek szervezésének különbségei, a nyelvi különbségek, a hitelesítés ellenőrzésének nehézségei, valamint az olyan hálózatok és kapcsolattartók hiánya miatt, amelyek bizalmat alakítanak ki és segítenek megérteni az Unión kívül szerzett képesítéseket. Ezenkívül a nemzeti hatóságok a készségek és képesítések elismerésére vonatkozó adatokat és információkat másképp és ellentmondásosan kezelik, és ezért korlátozott kapacitással rendelkeznek az egymással való információcserére és a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozó következetes megközelítések kidolgozására.

(34) A harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek nemzeti szinten történő elismerését a tehetségek vonzására irányuló, az egész kormányzatra kiterjedő megközelítés részeként kell megtervezni, finanszírozni és fejleszteni, összhangban a készségek kínálatában és keresletében bekövetkező változásokkal.

(35) A nemzeti hatóságoknak fokozniuk kell az elismerési eljárások egyszerűsítésére és felgyorsítására irányuló kapacitásukat, és megfelelő támogatást és tájékoztatást kell nyújtaniuk a harmadik országok állampolgárai, az elismerő hatóságok, az állami foglalkoztatási szolgálatok, a munkaügyi felügyelőségek és a migrációs hatóságok számára. A készségek és képesítések terén folytatott uniós szintű együttműködés, valamint a tagállamok szakértelme és tapasztalatai a készségek és képesítések elismerése terén támogathatják a nemzeti hatóságokat, és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az Unió együttesen képes legyen a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére irányuló folyamatok reformjára és javítására. Az együttműködés lehetővé teheti a szakértelem- és információmegosztást, valamint a harmadik országbeli állampolgárok készségei és képesítései elismerésének következetes megközelítését, főleg olyan képesítések esetében, amelyeket gyakran látni a tagállamok elismerési eljárásaiban.

(36) A harmadik országokkal folytatott igazgatási együttműködések, partnerségek és megállapodások, valamint a harmadik országok oktatási és képzési szolgáltatóival és más érdekelt feleivel folytatott együttműködés elősegítheti a bizalmat, az átláthatóságot, az információcsere megkönnyítését és a képesítések hitelesítését.

(37) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja nyomán sürgőssé vált, hogy megkönnyítsük az uniós munkaerőpiachoz való hozzáférést az ideiglenes védelemben részesülő menedékesek számára. Az (EU) 2022/554 bizottsági ajánlás ([23]) javaslatokkal és iránymutatással szolgál a tagállamok számára, hogy azok könnyebben el tudják ismerni az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja elől menekülők szakmai képesítéseit. Az említett ajánlás tagállamok általi átvételéről és az arra adott válaszokról szóló, a Bizottság által végzett és 2023 júniusában közzétett értékelés ([24]) számos ígéretes gyakorlatot azonosított. Az értékelés kiemelte, hogy egyes tagállamok jelentős lépéseket tettek, hogy megkönnyítsék az ukrán szakemberek beilleszkedését, főleg az egészségügy és az

([23]) A Bizottság (EU) 2022/554 ajánlása (2022. április 5.) az ukrajnai orosz invázió elől menekülők képesítéseinek elismeréséről (HL L 107I., 2022.4.6., 1. o.).

([24]) Az ukrajnai orosz invázió elől menekülők képesítéseinek elismeréséről szóló, 2022. április 5-i (EU) 2022/554 bizottsági ajánlás értékelése, Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság, 2023. június.

oktatás területén. Az (EU) 2022/554 ajánlás erős politikai üzenetet küldött a tagállamoknak, hogy tegyenek meg mindent, amit tudnak, hogy kielégítsék a helyzet sürgető igényeit. Az érdekelt felek, például a szakmai képesítések elismerésével foglalkozó koordinátorcsoport, elismerésüket fejezték ki az (EU) 2022/554 ajánlással kapcsolatban, és néhányan azt javasolták, hogy az intézkedéseket terjesszék ki más harmadik országbeli állampolgárokra is.

(38) Az Unió elkötelezett amellett, hogy támogassa az emberi és gazdasági fejlődést fejlesztési támogatás és együttműködés révén. A harmadik országokkal a tehetségek vonzását szolgáló partnerségek kialakítása kölcsönösen előnyös módon történik, mindkét partner munkaerőpiaci igényeinek kielégítését támogatva. Az Unió és a tagállamok nemzetközi munkaerő-felvételre irányuló politikájának és fellépésének enyhítenie kell a származási országra gyakorolt esetleges negatív hatásokat. A tehetségek vonzása nem vezethet humántőke-kiáramláshoz vagy „agyelszíváshoz”, hiszen ez korlátozná a harmadik országok társadalmi-gazdasági kapacitását és fejlődését, valamint az alapvető fontosságú szolgáltatások biztosítására való képességüket. A nemzetközi munkaerő-felvétel szisztematikus megközelítéseire van szükség, ideértve a származási országgal kialakított kölcsönösen előnyös partnerségeket, például a tehetséggondozási partnerségeket, amelyek támogatják a készségek és kapacitások fejlesztését a származási országban,

AJÁNLJA, HOGY:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Célkitűzés

1. Ez az ajánlás iránymutatást tartalmaz a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek tagállamok általi elismerésének egyszerűsítésére és felgyorsítására vonatkozóan azzal a céllal, hogy az Unió munkaerőpiacát vonzóbbá tegye a harmadik országok állampolgárai számára, és megkönnyítse a munkaerőpiacra való beilleszkedésüket az uniós gazdaság és társadalom igényeinek megfelelően.

2. A harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére irányuló eljárásoknak a rendelkezésre álló készségek kezelésére irányuló holisztikus, „összkormányzati” megközelítés részét kell képezniük, összhangban a tagállami és uniós szintű készségfejlesztési tendenciákkal. Ez a megközelítés kiterjed a tovább- és átképzésre, a munkaerőpiaci aktiválásra, az Unión belüli mobilitásra, a munkafeltételekre és az Unión kívüli tehetségek bevonzására.

3. A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy kihasználják a jogszerű migrációban rejlő lehetőségeket a képzett harmadik országbeli állampolgárok bevonzására a munkaerő- és szakemberhiány kezelése érdekében. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak:

   a) törekedniük kell arra, hogy szisztematikusan javítsák vonzerejüket a harmadik országbeli állampolgárok számára, bármilyen készségszinttel is rendelkezzenek, többek között a készségek és képesítések elismerésére szolgáló rendszerek fejlesztésével, adott esetben a magasan képzett munkavállalók esetében az OECD tehetségvonzási mutatójának jelentős növekedését elérve;

   b) teljeskörűen ki kell használniuk munkaerőpiacaikon a harmadik országbeli állampolgárok készségeit és képesítéseit azzal a céllal, hogy 2030-ra lényegesen csökkentsék a harmadik országok állampolgárai és a saját állampolgáraik közötti túlképzettségi arányban mutatkozó különbséget.

Hatály

4. A jelen ajánlás azokra a helyzetekre vonatkozik, amikor a harmadik országbeli állampolgárok vízumának vagy munkavállalási és tartózkodási engedélyének megszerzése folyamatban van valamely tagállamban, illetve azokra a helyzetekre is, amikor ők már jogszerűen tartózkodnak az Unióban.

5. A jelen ajánlás akkor érvényes, amennyiben a készségek és képesítések elismerésére van szükség, hogy jogokat biztosítsanak a harmadik országbeli állampolgároknak, nevezetesen:

   a) szabályozott szakmához való hozzáférés biztosítása valamely tagállamban („szakmai képesítések elismerése”);

b) tanulási programokhoz való hozzáférés biztosítása („tanulmányi célú elismerés”);

c) a tagállamban történő munkavállalás céljából vízum vagy munkavállalási és tartózkodási engedély megadása, amennyiben a készségek és képesítések elismerése a folyamat részét képezi („készségek és képesítések munkaerő-migráció vonatkozásában történő elismerése”).

Fogalommeghatározások

6. Ezen ajánlás alkalmazásában:

a) „készségek és képesítések elismerése”: a külföldi képesítés érvényességének valamely illetékes hatóság általi hivatalos elismerése, valamint a készségek azonosítása azzal a céllal, hogy a harmadik ország állampolgára számára jogokat biztosítsanak, nevezetesen szabályozott szakmához való hozzáférést, vízumot vagy munkavállalási és munkavállalási célú tartózkodási engedélyt vagy tanulási programhoz való hozzáférést;

b) „szakmai képesítések elismerése”: a külföldi szakmai képesítés valamely tagállam általi elismerése azzal a céllal, hogy a területén szabályozott szakmához férjen hozzá vagy azt gyakoroljon;

c) „szabályozott szakma”: olyan szakmai tevékenység vagy szakmai tevékenységek csoportja, amely gyakorlásának a megkezdése, gyakorlása vagy gyakorlásának valamelyik módja, közvetlenül vagy közvetve, meghatározott szakmai képesítéssel való rendelkezéshez kötött törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján;

d) „tanulmányi célú elismerés”: egy külföldi iskolai végzettség vagy korábbi tanulmányok érvényességének és szintjének hivatalos elismerése egy illetékes hatóság által, a tanulási eredményekre összpontosítva, a további tanulmányokhoz való hozzáférés céljából, az oktatási és képzési intézmény vagy az illetékes hatóságok azon jogának sérelme nélkül, hogy meghatározott programokra vonatkozóan különleges felvételi kritériumokat határozzanak meg, vagy hogy ellenőrizzék a dokumentumok hitelességét;

e) „készségek és képesítések munkaerő-migráció vonatkozásában történő elismerése”: a készségek és képesítések elismerése a vízum vagy munkavállalási és tartózkodási engedély megadására irányuló tagállami eljárás részeként egy harmadik ország állampolgára számára, beleértve a pontalapú bevándorlási rendszerek részeként is;

f) „kiemelt szabályozott szakma”: olyan szabályozott szakma, amelyet valamely tagállam a gazdasági fejlődés vagy az alapvető készségek és szolgáltatások nyújtása szempontjából alapvető fontosságúnak minősített, és ahol különleges fellépésekre vagy intézkedésekre van szükség az érintett szakma aktív munkaerő-állományának kiépítéséhez;

g) „a nem formális és az informális tanulás során elsajátított készségek elismerése”: az a folyamat, amelynek során egy illetékes hatóság vagy szerv megerősíti, hogy valamely személy nem formális és informális tanulási keretek között sajátította el a vonatkozó sztenderd alapján mért tanulási eredményeket;

h) „áthidaló tanfolyam”: egy célzott tanulási lehetőség, amely az adott személy által megszerzett ismeretek, készségek és kompetenciák és a szabályozott szakmához való hozzáféréshez szükséges ismeretek, készségek és kompetenciák közötti lényeges különbségekre terjed ki;

i) „európai tanulási modell”: a Bizottság által közzétett többnyelvű tanulási adatmodell, amely felhasználható minden tanulással kapcsolatos adat meghatározására, ideértve a formális, nem formális és informális tanulást, és amely támogatja a készségadatok cseréjét, az interoperabilitást, valamint a digitális tanúsítványok kiállítását és cseréjét;

j) „európai képesítési keretrendszer vagy EKKR”: a képesítések nyolc szintjét tartalmazó közös referenciakeret, amely a képzettségi szintek növekvő szintjeit tartalmazó tanulási eredmények formájában kerül kifejezésre, és amely a különböző képesítési rendszerek és szintjeik közötti fordítási eszközként szolgál, hogy javítsa az emberek képesítéseinek átláthatóságát, összehasonlíthatóságát és hordozhatóságát;

k) „nemzeti képesítési keretrendszer”: a képesítések osztályozásának eszköze az elért tanulási szint meghatározására szolgáló kritériumok szerint azzal a céllal, hogy integrálja és összehangolja a nemzeti képesítési alrendszereket, továbbá a munkaerőpiac és a civil társadalom felé növelje a képesítések átláthatóságát, hozzáférhetőségét, egymásra épülését és minőségét;

l) „túlképzettség”: az a helyzet, amikor egy személy a munkakörének ellátásához szükségesnél magasabb szintű készségekkel vagy végzettséggel és képzettséggel rendelkezik ([25]).

II. FEJEZET

A HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK KÉSZSÉGEINEK ÉS KÉPESÍTÉSEINEK ELISMERÉSÉRE VONATKOZÓ ALAPELVEK

Ezek az alapelvek a harmadik országbeli állampolgárok készségei és képesítései elismerésének szerepével foglalkoznak a munkaerő-migráció, valamint a munkaerőpiaci és készségfejlesztési politikák tágabb politikai összefüggésében.

7. A tagállamoknak szisztematikusan csökkenteniük kell a készségek és képesítések elismerésével kapcsolatos korlátokat, amelyek akadályozzák a harmadik országbeli állampolgárok jogszerű migrációjának lehetőségét az adott tagállamba, hogy készségeiknek és tapasztalatuknak megfelelő munkát találjanak, és hogy sikeresen beilleszkedjenek az adott tagállam munkaerőpiacára, ezáltal kezelve a tagállamban fennálló szakember- és munkaerőhiányt.

8. A készségek és képesítések elismerésére vonatkozó nemzeti eljárásoknak a készségek elsődlegességére összpontosító megközelítést kell alkalmazniuk, amely kiemeli az egyén teljes tehetségét és potenciálját, és csökkenti a túlképzés kockázatát. El kell kerülni az olyan eljárásokat, amelyek során a harmadik országbeli állampolgárok értékeléséhez kizárólag a képesítéseiket veszik alapul. A képesítések elismerését adott esetben a készségek és tapasztalat értékelésével együtt kell alkalmazni.

9. A munkaerőpiaci vizsgálatokat alkalmazó tagállamoknak rendszeresen nyomon kell követniük a munkaerőpiaci igényeket és a készségek rendelkezésre állását, és fontolóra vehetik, hogy mentesítést adnak a munkaerőpiaci vizsgálatok alól a szakemberhiánnyal küzdő foglalkozásokban vagy ágazatokban történő munkaerő-felvétel során, különösen a kkv-k esetében. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy amennyiben ilyen vizsgálatokat végeznek, azok gyorsan befejeződjenek, a munkáltatók és a harmadik országok állampolgárai számára korlátozott adminisztratív terhet jelentsenek, továbbá egyértelmű és átlátható módon kerüljenek alkalmazásra. A tagállamoknak a kkv-kat célirányosan támogatniuk kell ebben.

10. A külföldi tehetségek vonzására irányuló nemzeti megközelítéseket, ideértve a készségek és képesítések elismerését, úgy kell kialakítani, hogy enyhítsék a humántőke-áramlás („agyelszívás”) kockázatát a származási ország számára. Ezt a származási országban a tudásmegosztás és a készségfejlesztés támogatására irányuló együttműködéssel, a származási országokat érintő esetleges negatív következmények azonosítására irányuló folyamatos kutatással és nyomon követéssel, valamint a körkörös migráció támogatásával lehet elérni, hogy mindkét ország hasznot húzhasson az Unióba irányuló jogszerű migrációból.

11. A készségek és képesítések elismerésére nincs szükség nem szabályozott szakmákba való munkaerő-felvétel esetén. Ezekben az esetekben az átláthatósági eszközök és információk segíthetik a harmadik országbeli állampolgárok képesítéseinek megértését és összehasonlítását, hogy szükség esetén támogassák a munkaerő-felvételt.

III. FEJEZET

A HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK KÉSZSÉGEI ÉS KÉPESÍTÉSEI ELISMERÉSÉNEK MEGSZERVEZÉSE

A jelen fejezetben szereplő ajánlásokat a készségek és képesítések elismerésének mindhárom esetére alkalmazni kell a fenti 5. pont a)–c) alpontjai szerint.

([25]) Az Eurostat a túlképzettségi arányt azon felsőfokú végzettségű (ISCED 2011 5–8. szint) foglalkoztatottak arányaként határozza meg, akik olyan alacsony vagy közepes képzettségi szintet igénylő foglalkozásokban dolgoznak, amelyekhez általában nem szükséges felsőfokú végzettség (az ISCO-08 4–9. főcsoportja).

Kapacitásépítés

12. A tagállamoknak megfelelő pénzügyi és humánerőforrásokat kell beruházniuk az illetékes hatóságaik kapacitásába, beleértve az Európai Nemzeti Információs Központokat és a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központokat (ENIC-NARIC központok), annak biztosítása érdekében, hogy azok képesek legyenek reagálni a keresletre, és egyszerűsíteni és gyorsítani tudják a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére irányuló eljárásokat.

A személyzet fejlesztése

13. A nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az érintett személyzet hozzáférjen a szükséges készségek – köztük az idegennyelvtudás – fejlesztését célzó képzéshez, amely lehetővé teszi a munkáltatók és a harmadik országbeli állampolgárok tájékoztatását és a tanácsadást, csakúgy mint a készségek és képesítések értékelését.

Adatgazdálkodás

14. A nemzeti hatóságoknak szisztematikusan rögzíteniük és elemezniük kell, illetve közzé kell tenniük a harmadik országbeli állampolgároktól beérkezett kérelmek típusaira, a származási országokra, a feldolgozási időkre és a hozott határozatok eredményére (beleértve az elutasító határozatokat és az alkalmazott kompenzációs intézkedéseket) vonatkozó adatokat, hogy nyomon követhessék a készségek és képesítések elismerésére irányuló eljárások hatását.

15. A nemzeti hatóságoknak el kell fogadniuk az európai tanulási modellt az elismerési határozatokra, a korábban feldolgozott képesítésekre és a tanulási eredményekre és jogosultságokra vonatkozó egyéb adatok szerkezetének kialakításához annak érdekében, hogy támogassák a rendszerek közötti interoperabilitást és a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozó információk könnyebb megosztását.

16. A nemzeti hatóságoknak a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozását (ESCO) kell alkalmazniuk, amikor rögzítik a foglalkozásokra, képesítésekre és ismeretekre, készségekre és kompetenciákra vonatkozó információkat a nemzeti rendszereikben, hogy megkönnyítsék a tagállamok és a harmadik országok közötti információcserét, valamint az adatok fordítását.

17. A képesítések összehasonlításának és átláthatóságának megkönnyítése érdekében a nemzeti hatóságoknak a harmadik országbeli képesítésekről nyilvántartott valamennyi adatban fel kell tüntetniük az EKKR megfelelő szintjére vonatkozó információkat.

Ismeretek fejlesztése

18. A nemzeti hatóságoknak ki kell alakítaniuk a harmadik országok képesítéseire, oktatási és képzési rendszereire, minőségbiztosítására és szabályozott szakmáira vonatkozó információkkal szolgáló megbízható forrásokat, vagy adott esetben hozzáférést kell kérniük ezekhez.

19. A tagállamoknak interoperábilis nemzeti adatbázisokat kell létrehozniuk a harmadik országbeli képesítések összehasonlíthatóságáról, összehasonlíthatósági nyilatkozatok kiadásának lehetőségével, hogy megkönnyítsék az elismerési határozataikra vonatkozó információk megosztását és az elismerési eljárások átláthatóságát. Az interoperabilitás megkönnyítése érdekében az adatbázisoknak az európai tanulási modell szabványain kell alapulniuk.

Együttműködés

20. A tagállamoknak párbeszédet kell folytatniuk a szociális partnerekkel és más érintett nemzeti érdekelt felekkel (például a munkáltatókkal, a kkv-kkal, a civil társadalommal és a migránsszervezetekkel) annak érdekében, hogy kezeljék a harmadik országbeli állampolgárok felvételét gátló akadályokat, többek között a készségek és képesítések elégtelen ismeretét és elismerését.

21. A nemzeti hatóságoknak kapcsolatokat kell létesíteniük és munkakapcsolatot kell kialakítaniuk más nemzeti hatóságokkal és az érintett érdekelt felekkel, többek között más tagállamokban, a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésével kapcsolatos ismeretek bővítése és az információcsere érdekében.

Együttműködés harmadik országokkal

22. A nemzeti hatóságoknak együtt kell működniük a harmadik országokkal (többek között kereskedelmi megállapodások, kölcsönös elismerési megállapodások és partnerségek, például tehetséggondozási partnerségek keretében) a harmadik országok állampolgárai készségeinek és képesítéseinek egyszerűsített és gyorsított elismerése érdekében.

23. Ahol fennáll harmadik országokkal folytatott együttműködés, a nemzeti hatóságoknak:

a) a harmadik országból érkezés előtt hozzáférést kell biztosítaniuk az elismerési eljárásokhoz a harmadik ország állampolgárai számára;

b) a harmadik országgal együttműködve ismereteket kell szerezniük a vonatkozó képesítésekről, beleértve az elvárt tanulási eredményeket, a harmadik ország oktatási és képzési rendszerének szerkezetét, valamint a szabályozott szakmák körét;

c) a harmadik országokkal együtt információcserét, tanulmányi látogatásokat és közös projekteket kell szervezniük a képesítések megértése és a bizalom előmozdítása érdekében;

d) a harmadik ország hatóságaival meg kell állapítaniuk a dokumentumok hitelesítésére, a hamis dokumentumok azonosítására és a hiányzó információk beszerzésére irányuló folyamatokat, hogy csökkentsék a kérelmezők és a nemzeti hatóságok adminisztratív terheit.

Információ és támogatás

24. A tagállamoknak célzott és személyre szabott támogatást kell nyújtaniuk a harmadik országbeli állampolgároknak a készségek és képesítések elismerésére vonatkozóan, többek között:

a) a harmadik országból való kivándorlást előkészítő eljárások részeként;

b) a foglalkoztatási szolgáltatások részeként a munkaerőpiachoz való hozzáférés támogatása érdekében;

c) az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés érdekében a tagállamban;

d) a harmadik országok állampolgárainak a származási országukba való visszatérésük után történő újbóli letelepedésének támogatása érdekében.

25. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a harmadik országok állampolgárai, a munkáltatók és az érdekelt felek felhasználóbarát, teljeskörű és naprakész információkhoz jussanak a területükön a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismeréséről.

a) Az információs és támogatási szolgáltatásokat a nemzeti nyelv(ek)en, angolul és a beérkező migránsok vagy már jogszerűen a tagállamban tartózkodó migránsok által beszélt nyelveken kell biztosítani.

b) Az online információkat mobilbarát és hozzáférhető formátumban kell biztosítani.

26. A tagállamoknak koordinálniuk kell a tájékoztatásra és a támogatási szolgáltatásokra irányuló megközelítéseiket a harmadik országbeli állampolgárok készségei és képesítései elismerésének vonatkozásában, nemzeti, regionális és helyi szinten, az alábbi módszerekkel:

a) átfogó online eszközök kialakítása, hogy a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférhessenek a készségek és képesítések elismerésére vonatkozó információkhoz, illetve támogatást kapjanak;

b) a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozó információk központosított vagy összehangolt kidolgozása, amelyeket az elismerő hatóságok, az állami foglalkoztatási szolgálatok, a munkaügyi felügyelőségek és a migrációs hatóságok terjeszthetnek és újra felhasználhatnak;

c) a szabályozott szakmák adatbázisában közzétett, a harmadik országok állampolgárai szakmai képesítéseinek elismeréséért felelős nemzeti hatóságok elérhetőségi adatainak koordinálása és frissítése a lenti 56. pont c) alpontjában leírt intézkedés támogatása érdekében.

27. A szolgáltatott információknak segíteniük kell a harmadik országbeli állampolgárokat abban, hogy megértsék, milyen elismerési eljárásokat kell esetleg követniük, és az alábbiak szerint a megfelelő támogatási szolgálatokhoz kell irányítani őket:

a) a szabályozott szakmákhoz való hozzáférés: a harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítani kell a tagállam szabályozott szakmáira vonatkozó információkat, beleértve a szakmai képesítések elismeréséről tájékoztatást nyújtó kapcsolattartó pontokat és a tagállamok illetékes hatóságait;

b) tanulási programokhoz való hozzáférés biztosítása: a harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítani kell a tanulmányi célú elismerésre és a tagállamban való tanulásra vonatkozó információkat;

c) jogszerű migrációs eljárások: a harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítani kell a jogszerű migrációs eljárásokra vonatkozó információkat, beleértve a vonatkozó migrációs hatóságok elérhetőségeit;

d) nem szabályozott szakmákban való foglalkoztatás: a harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítani kell a készségek és képesítések átláthatóságára vonatkozó információkat, ideértve az online információs szolgáltatásokat, ahol tanácsot kaphatnak vagy nyilatkozatok (pl. összehasonlíthatósági nyilatkozatok) kiállítását kérhetik, amelyek révén könnyebben el tudják magyarázni a munkáltatóknak, hogy milyen készségekkel és képesítésekkel rendelkeznek.

28. A tagállamoknak egyszerűsíteniük kell a harmadik országok állampolgárai által az adott tagállamban végzett tanulás elismerését és átláthatóságát az alábbiak révén:

a) annak biztosítása, hogy a harmadik országbeli állampolgárok bizonyítani tudják (pl. bizonyítványok vagy egyéb tanúsítványok révén), hogy az adott tagállamban tanultak;

b) annak biztosítása, hogy a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférjenek a nem formális és informális tanulás során elsajátított készségek érvényesítésének folyamataihoz;

c) adminisztratív támogatás nyújtása más tagállamoknak és a származási országoknak, hogy segítsék a harmadik országbeli állampolgárok által a tagállamban végzett tanulás elismerését és megértését.

Eljárások

29. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozó eljárások felhasználóbarátok legyenek, és minimalizálják a kérelmezők adminisztratív terheit.

Fordítások

30. A nemzeti hatóságoknak az eTranslation eszközt (a Bizottság gépi fordítási rendszerét) vagy adott esetben más gépi fordítást kell alkalmazniuk.

31. A nemzeti hatóságoknak minimalizálniuk kell a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó, a dokumentumok fordítására vonatkozó követelményeket, többek között azáltal, hogy nem kérik a kérelmezőktől az eTranslation eszközben elérhető nyelvek fordítását.

Hitelesítés

32. A tagállamoknak törekedniük kell a harmadik országbeli képesítések hitelességének, érvényességének, szintjének és – adott esetben – tanulási eredményeinek hatékony ellenőrzéséhez szükséges bizalom megteremtésére, többek között a harmadik országokkal való együttműködés és a harmadik országbeli képesítési rendszerek megismerése révén.

33. Bizonytalanság vagy kétség esetén a nemzeti hatóságoknak – amennyiben lehetséges – ellenőrizniük kell a dokumentumok hitelességét, például a harmadik országok hatóságainak megkeresésével, ahelyett, hogy a kérelmezőnek további bizonyítékokat kellene benyújtania. A nemzeti hatóságok nem róhatnak indokolatlan terhet vagy költséget a kérelmezőkre a dokumentumok hitelesítése vagy azok hitelességének más módon történő bizonyítása kapcsán.

34. A nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzetközi védelemben részesülők vagy azt kérelmezők, valamint a nemzetközi védelemre szoruló, harmadik országban tartózkodó és kiegészítő munkavállalási lehetőségeket esetlegesen igénybe vevő személyek esetében, akik nem tudják megfelelően dokumentálni képesítésüket, adott esetben a nemzeti hatóságok elvégezhessék képesítésük értékelését a munkakeresés vagy a tanuláshoz való hozzáférés céljából.

35. A nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a feldolgozási idők jelentősen csökkenjenek, ha a dokumentumokat megbízható digitális aláírással ellátott digitális tanúsítványként nyújtják be (az európai digitális tanúsítványok infrastruktúrája által kínált hitelességi szinthez hasonlóan), mivel a hitelesség ilyen esetekben azonnal ellenőrizhető.

Költségek

36. A nemzeti hatóságoknak átlátható információkat kell közzé tenniük az elismerési eljárásokkal kapcsolatos költségekről, és biztosítaniuk kell, hogy az alkalmazott költségek ne haladják meg az eljárás tényleges költségeit és összehasonlíthatóak legyenek a hasonló körülmények között az uniós polgárokkal szemben alkalmazott költségekkel. A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy lehetőség szerint csökkentsék vagy szüntessék meg a költségeket, például a kérelmezési díjakat a nemzetközi védelmet élvezők vagy kérelmezők, valamint a nemzetközi védelemre szoruló azon személyek esetében, akik harmadik országokban tartózkodnak és kiegészítő munkavállalási lehetőségekben részesülhetnek.

A kérelmek feldolgozása

37. A nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a harmadik országbeli állampolgárok:

a) az elismerés iránti kérelmek benyújtásához és feldolgozásához hozzáférjenek olyan online eszközökhöz, amelyek hasonlóak az uniós polgárok számára elérhető releváns eszközökhöz;

b) azonnali átvételi elismervényt kapjanak az elismerés iránti kérelmek online benyújtása után;

c) az elismerés iránti kérelem benyújtásától számított 15 naptári napot meg nem haladó észszerű határidőn belül átvételi elismervényt kapjanak a hiánytalan kérelem átvételéről, vagy értesítsék őket a hiányzó dokumentumokról.

IV. FEJEZET

SZAKMAI KÉPESÍTÉSEK ELISMERÉSE

A jelen fejezetben szereplő ajánlásokat a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismeréséért felelős illetékes hatóságokra kell alkalmazni, hogy hozzáférést biztosítsanak valamely tagállam szabályozott szakmájához, a fenti 5. pont a) alpontjában meghatározott módon.

38. A tagállamoknak meg kell könnyíteniük a harmadik országbeli állampolgárok szakmai képesítéseinek elismerését az eljárások egyszerűsítése és a 2005/36/EK irányelvben meghatározott eljárásokkal való szorosabb összehangolása révén.

Dokumentáció és formai követelmények

39. Az illetékes hatóságoknak a 2005/36/EK irányelv 50. cikkének (1) bekezdésében és VII. mellékletében meghatározottak szerint a harmadik országbeli állampolgároktól hasonló számú és típusú dokumentumot kell kérniük, mint amilyeneket az uniós polgároktól várnak el a szabályozott szakma gyakorlására vonatkozó engedély iránti kérelmek alátámasztására.

40. A szakmai képesítések elismerése nem tehető függővé a nyelvtudástól, kivéve, ha az a képesítésekhez tartozik (pl. beszédterapeuták, nyelvtanárok). A szabályozott szakma fogadó tagállamban történő gyakorlásának nyelvi követelményei nem haladhatják meg a szükséges és arányos mértéket.

Az elismerési határozatok

41. Az illetékes hatóságoknak:

a) a 2005/36/EK irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében foglaltakkal egyenértékű szabályok alapján kell elbírálniuk a harmadik országbeli állampolgárok kérelmeit;

b) a 2005/36/EK irányelv 3. cikkének (3) bekezdése alapján a harmadik ország által kiállított, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot akkor kell előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratnak tekinteniük, amennyiben a harmadik ország állampolgára az érintett szakmában annak a tagállamnak a területén, amely a szóban forgó, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot elismerte, hároméves szakmai tapasztalatot szerzett;

c) csak a 2005/36/EK irányelv 14. cikkében meghatározottakkal egyenértékű helyzetekben kell kompenzációs intézkedéseket alkalmazniuk;

d) biztosítaniuk kell, hogy az alkalmazkodási időszak és az alkalmassági vizsga közötti választás lehetősége elérhető a harmadik országbeli állampolgárok számára a 2005/36/EK irányelv 14. cikke szerint;

e) figyelembe kell venniük a más tagállamok által hozott korábbi elismerési határozatokban szereplő információkat – amennyiben rendelkezésre állnak –, hogy lehetővé tegyék a kérelmező szakmai képesítésének gyorsabb elismerését;

f) a lehető leggyorsabban le kell zárniuk a szabályozott szakma gyakorlásának engedélyezésére vonatkozó elismerési eljárást annak érdekében, hogy a kellően indokolt határozatot észszerű határidőn belül – amely nem haladhatja meg a hiánytalan kérelem benyújtásától számított két hónapot – ki lehessen adni.

Kiemelt szabályozott szakmák

42. A tagállamoknak a lehető legjobban fel kell használniuk a munkaerő- és szakemberhiányra vonatkozóan a nemzeti és uniós forrásokban elérhető, készségekkel kapcsolatos információgyűjtést, valamint elő kell írniuk illetékes hatóságaik számára, hogy évente jelentsenek a hatáskörükbe tartozó szabályozott szakmákban várható munkaerőhiányról. A tagállamoknak szisztematikusan fel kell használniuk ezeket az adatokat a munkaerő-tervezésben, többek között a harmadik országok állampolgárainak vonzása szempontjából kiemelt szabályozott szakmák, a potenciális partnerségekben részt vevő harmadik országok azonosítása, valamint a készségek és képesítések elismerésére vonatkozó eljárások esetleges kiigazítása céljából.

43. Az illetékes hatóságoknak korábbi határozatokra kell támaszkodniuk, vagy ismereteket kell szerezniük a kiemelt szabályozott szakmákra vonatkozó, az érintett harmadik országbeli képesítésekről annak érdekében, hogy:

a) „gyorsított” munkafolyamatokat hozzanak létre, többek között további személyzet alkalmazásával, hogy reagáljanak egy új vagy sürgős elismerési prioritásra;

b) minimalizálják a feldolgozási időt, hogy a kellően megalapozott határozat a teljes kérelem benyújtásától számított 4 héten belül kiadható legyen;

c) minimalizálják az elismerés iránti kérelem követelményeit;

d) azonosítsák az oktatás és képzés terén az érintett harmadik országoktól való lényeges különbségeket azzal a céllal, hogy a harmadik országok állampolgárai számára személyre szabott áthidaló tanfolyamokat dolgozzanak ki.

44. Az illetékes hatóságoknak meg kell vizsgálniuk azokat a mechanizmusokat, amelyek a harmadik országbeli állampolgárok számára gyorsabb hozzáférést biztosítanak a kiemelt szabályozott szakmák gyakorlásához az elismerés iránti kérelem benyújtását követően és a kérelem elbírálásának folyamatban lévő eljárása alatt, ideértve az alábbiakat:

a) ideiglenes álláslehetőségek az adott szakma nemzeti gyakorlataival összhangban megszervezett felügyelet mellett;

b) ideiglenes álláslehetőségek, képzéssel és értékeléssel kiegészítve;

c) a szakmához kapcsolódó asszisztensi szintű pozíciókhoz való hozzáférés a szakma gyakorlásához való teljeskörű hozzáférés lehetőségével egy pozitív elismerési határozatot követően.

45. Az illetékes hatóságoknak nyelvi képzést kell biztosítaniuk a harmadik országbeli állampolgároknak, hogy megkönnyítsék a kiemelt szabályozott szakmákhoz való hozzáférésüket, amennyiben megfelelnek minden elismerési követelménynek.

V. FEJEZET

KÉSZSÉGEK ÉS KÉPESÍTÉSEK MUNKAERŐ-MIGRÁCIÓ VONATKOZÁSÁBAN TÖRTÉNŐ ELISMERÉSE

A jelen fejezetben szereplő ajánlásokat a munkaerő-migrációs eljárásokban részt vevő nemzeti hatóságokra kell alkalmazni, a fenti 5. pont c) alpontjában meghatározottak szerint.

46. A készségek és képesítések elismerésében, a migrációban és foglalkoztatásban részt vevő nemzeti hatóságoknak szorosan együtt kell működniük, hogy leegyszerűsítsék a munkaerő-migráció folyamatait, figyelembe véve a szociális partnerek és az ipar, különösen a kkv-k álláspontjait.

47. A tagállamoknak egyértelműen közölniük kell, ha a készségek és képesítések elismerése a vízum vagy a munkavállalási és tartózkodási engedély megszerzéséhez szükséges eljárások – például a pontalapú rendszerek – részeként szükséges az adott tagállamban.

48. A tagállamoknak meg kell könnyíteniük a készségek és képesítések korai elismerését, amennyiben szükséges, a származási országból történő kivándorlást előkészítő értékelés részeként, hogy a harmadik országbeli állampolgárok szükségtelen késedelem nélkül léphessenek be a munkaerőpiacra.

49. A nemzeti hatóságoknak a készségek elsődlegességére összpontosító megközelítést kell követniük, hogy enyhítsék a túlképzettség kockázatát a munkaerő-migrációval összefüggésben. Az eljárásoknak előnyben kell részesíteniük a készségek és a tapasztalat értékelését annak érdekében, hogy a harmadik országbeli állampolgárokban rejlő teljes potenciált felismerjék, és támogassák a munkaerőpiacra való beilleszkedésüket a képességeiknek megfelelő munkakörökben. A nemzeti hatóságoknak kerülniük kell a kizárólag képesítések alapján történő értékeléseket.

VI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Egyenlő bánásmód biztosítása

50. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az Unióban vagy valamely harmadik országban szerzett képesítéssel rendelkező uniós polgárok ne részesüljenek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint az ugyanilyen képesítéssel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok.

51. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az Unióban szerzett képesítéseket ugyanúgy ismerjék el, függetlenül attól, hogy azokat uniós polgárok vagy harmadik országbeli állampolgárok szerezték.

52. A tagállamoknak élniük kell a rendelkezésükre álló mérlegelési jogkörrel, hogy egyszerűsítsék és felgyorsítsák a képesítések elismerésére vonatkozó nemzeti eljárásokat. Amennyiben egy tagállamban az eljárások rugalmasabbak a 2005/36/EK irányelvben meghatározottaknál, az adott tagállamnak mérlegelnie kell, hogy alkalmazható-e hasonlóan rugalmas megközelítés a harmadik országban szerzett képesítések elismerésével kapcsolatban.

A Bizottság által nyújtott támogatás

53. A Bizottság megkönnyíti az információcserét és együttműködést a tagállamok között a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozóan, ideértve az egymástól való tanulást, a bevált gyakorlatok cseréjét és az együttműködés megkönnyítését a tagállamok, a szociális partnerek, az érdekelt felek, az elismerő hatóságok és a nemzetközi szervezetek között. A Bizottság találkozókat szervez a szakmai képesítések elismerésével foglalkozó koordinátorcsoporton belül és más releváns szervezet között, mint például az európai képesítési keretrendszer tanácsadó csoportja, a munkaerő-migrációs platform, az Európai Integrációs Hálózat, az uniós tehetségbázis irányítóbizottsága, valamint a Nemzeti Információs Központok Európai Hálózata és a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok (ENIC-NARIC hálózatok).

54. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy nyújtsanak be jelentést a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére vonatkozó nemzeti kezdeményezésekről, reformokról, bevált gyakorlatokról és statisztikáról.

55. A Bizottság a tagállamok kérésére személyre szabott támogatást és szakértelmet tud biztosítani a Technikai Támogatási Eszköz keretében a nemzeti rendszerek megreformálása és a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek elismerésére irányuló folyamatok megkönnyítése érdekében.

56. A Bizottság az elismerési eljárások átláthatóságának és az azokhoz való hozzáférésnek a javításán fog dolgozni az alábbiak révén:

a) a tagállamok ösztönzése és támogatása az elismerési folyamatokra és határozatokra vonatkozó szemantikusan interoperábilis adatbázisok kialakításában, amelyek alkalmasak összehasonlíthatósági nyilatkozatok létrehozására;

b) az ENIC-NARIC hálózatok további támogatása és a tagállamok arra való ösztönzése, hogy megfontolják a NARIC illetékességének szakképzési képesítésekre való kiterjesztését;

c) a tagállamok támogatása abban, hogy a szabályozott szakmák adatbázisába felvegyék a szabályozott szakmákhoz hozzáférést biztosító, harmadik országok állampolgárai által szerzett képesítések elismeréséért felelős tagállami illetékes hatóságokra vonatkozó információkat;

d) online információkhoz való hozzáférés biztosítása annak érdekében, hogy segítsen a harmadik országbeli állampolgárokkal megértetni a készségek és képesítések Unión belüli elismerésére vonatkozó követelményeket.

57. A Bizottság uniós eszközökkel fogja elősegíteni a kiemelt harmadik országokban szerzett, az uniós munkaerőpiaci hiányok kielégítése szempontjából releváns készségek és képesítések megértését. A Bizottság:

a) együttműködik az Európai Képzési Alapítvánnyal (ETF), az ENIC-NARIC hálózatokkal, az európai felsőoktatási minőségbiztosítási nyilvántartással, a tagállamokkal és harmadik országokkal a harmadik országok képesítési keretrendszereire és konkrét képesítéseire vonatkozó iránymutatások kidolgozása, az európai képesítési keretrendszer és a nemzeti képesítési keretrendszerek összehasonlítása, valamint a harmadik országok akkreditációs és minőségbiztosítási gyakorlatának célzott értékelése érdekében;

b) biztosítja, hogy az Europass platform naprakész információkat tartalmazzon a harmadik országok elismerési gyakorlatairól és vonatkozó jogszabályairól, az (EU) 2018/646 határozat 3. cikke (2) bekezdésének d) pontja szerint;

c) megvizsgálja, hogy megvalósítható-e további online forrásközpontok létrehozása a készségekre és képesítésekre vonatkozó információkkal, az Ukrajnára összpontosító forrásközpontra építve.

d) megvizsgálja egy olyan uniós szintű eszköz kifejlesztésének megvalósíthatóságát, amely képes harmonizált sablon alapján összehasonlíthatósági nyilatkozatok kidolgozására a több tagállamra kiterjedő, meghatározott harmadik országbeli képesítések vonatkozásában;

e) lefordítja a harmadik országbeli állampolgárok készségeinek értékelését megkönnyítő eszközöket (pl. Europass, a harmadik országbeli állampolgárok készségprofil-készítő eszköze) a kiválasztott harmadik országok nyelveire.

Kelt Brüsszelben, 2023. november 15-én.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja